

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Αριθμός Απόφασης
2016/18(ΚΡ)

Αρ. Φακ.

8.13.10.26.1.18

**Ο περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Καταναλωτικές Συμβάσεις Νόμος του 1996
(Ν. 93(Ι)/1996)**

Έρευνα του Διευθυντή της Υπηρεσίας Ανταγωνισμού και Προστασίας Καταναλωτών του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού αναφορικά με την ύπαρξη καταχρηστικών συμβατικών ρητρών στα συμβόλαια (αγοραπωλητήρια έγγραφα για ακίνητη ιδιοκτησία) των αγοραστών, [REDACTED] και [REDACTED] με την εταιρεία ανάπτυξης γης και οικοδομών S.N.K. EXCLUSIVE PROPERTIES LIMITED (σε εκκαθάριση)

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο Διευθυντής της Υπηρεσίας Ανταγωνισμού και Προστασίας Καταναλωτών (εφεξής «Διευθυντής ΥΑΠΚ») βάσει των προνοιών του Περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Καταναλωτικές Συμβάσεις Νόμου του 1996 (Ν.93(Ι)/1996) (εφεξής «Νόμος»), έχει καθήκον να εξετάζει κατόπιν υποβολής παραπόνου ή και αυτεπάγγελτα κατά πόσο οποιαδήποτε συμβατική ρήτρα που προορίζεται για γενική χρήση είναι καταχρηστική.

Τα καθήκοντα, αρμοδιότητες και εξουσίες του Διευθυντή της ΥΑΠΚ καθορίζονται στο άρθρο 9 του Νόμου.

1. Υποβολή παραπόνου και διερεύνηση περιστατικών

Με σύμβαση που υπογράφηκε στις 4^{ης} Νοεμβρίου 2007, η εταιρεία S.N.K. EXCLUSIVE PROPERTIES LIMITED (εφεξής «Πωλητής») πώλησε στο πλαίσιο της

εμπορικής της δραστηριότητας στους [REDACTED] και [REDACTED] (εφεξής «Παραπονούμενους») ακίνητη περιουσία στην Επαρχία Λάρνακας.

Ο Πωλητής είναι νόμιμα εγγραμμένη Εταιρεία στα αρχεία του Τμήματος Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη με αριθμό ΗΕ 188002 ενώ τελεί υπό Διαχείριση από το 2012 όπου διορίστηκε Εκκαθαριστής της Εταιρείας ο κ. Χριστάκης Ιακωβίδης (εφεξής «Εκκαθαριστής»). Ο Διευθυντής ΥΑΠΚ ξεκίνησε τη διερεύνηση του παραπόνου εναντίον του Πωλητή σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου και με αντίστοιχες επιστολές του ενημέρωσε τον Εκκαθαριστή ότι μετά από την εξέτασή τους, θεωρεί ότι εκ πρώτης όψεως ότι συγκεκριμένοι όροι στα συμβόλαια των Παραπονούμενων τις ως άνω περιόδου, ενδέχεται να θεωρηθούν ως αδιαφανείς και/ή καταχρηστικοί.

Όρος: 15 παράγραφος 1[Μεταβίβαση ακινήτου].

15. TRANSFER OF OWNERSHIP

The registration by the Land registry Office of Property in the name of the Purchases free from any mortgages, liens, encumbrances or any other charges whatsoever or such person or persons as the Purchasers may nominate in writing will take place in a reasonable time after:

[.....]

Όρος: 22 [Εξοδα μεταβίβασης ακινήτου]

22. TRANSFER FEE

Any transfer fees and expenses for transferring the property will be borne by the Purchases. Likewise any other dues or taxes that may after the completion of the property be imposed or charged on the property sold and/or the plot on which the property sold is to be constructed, will be borne by the Purchasers.

Όρος: 23 (b) [Εκδοση ξεχωριστών τίτλων ιδιοκτησίας]

23 (b). In the event that the separate title for the Property is not issued within a reasonable time from the completion of the property due to negligence of the Vendor, or in the event that the Vendors fail and/or refuse to transfer the separate title for the Property, once this has been issued, to the Purchasers and/or to any other person which the

Purchasers shall nominate in writing, then the Purchasers shall be entitled, if they wish, to terminate the present agreement by serving a three months' notice to the Vendors and to return possession of the Property to the Vendors, in which case the Vendors shall be obliged, without prejudice to any other lawful rights of the Purchasers all monies received for the purchase price and any extras with interest of 8% per annum to be capitalized at the end of each year from the date of payment until reimbursement of this amount from the Vendors to the Purchasers and compensate the Purchasers for all expenses and damages which the Purchasers shall have suffered, without the Vendors being entitled to deduct from this amount any sums of money by way of rent or otherwise for the occupancy of the Property by the Purchasers in the meantime.

Ο Διευθυντής ΥΑΠΚ κάλεσε τον Εκκαθαριστή να εκφράσει τις απόψεις του επί των πιο πάνω και να αποστείλει στοιχεία ή έγγραφα. Ο Εκκαθαριστής ανέφερε μόνο ότι οι ρήτρες αυτές δεν χρησιμοποιούνται από τον Εκκαθαριστή.

2. Αρμοδιότητα του Διευθυντή και νομική εξέταση των παραπόνων

Έργο του Διευθυντή ΥΑΠΚ είναι, μεταξύ άλλων, ο έλεγχος νομιμότητας των συμβάσεων «πωλητών» με «καταναλωτές» στη βάση του Νόμου, με αφορμή παράπονα Καταναλωτών ή και αυτεπάγγελτα. Ο Νόμος μετεγγράφει στο κυπριακό δίκαιο την Οδηγία 93/13/ΕΟΚ («η Οδηγία»). Το άρθρο 9 εδάφια (1) – (3) του Νόμου ορίζει ότι:

- (1) Ο Διευθυντής έχει καθήκον να εξετάζει κατόπιν υποβολής παραπόνου ή και αυτεπάγγελτα κατά πόσο οποιαδήποτε συμβατική ρήτρα που προορίζεται για γενική χρήση είναι καταχρηστική.*
- (2) Όταν, ύστερα από εξέταση που διενεργείται σύμφωνα με το εδάφιο (1) σχετικά με οποιαδήποτε συμβατική ρήτρα, ο Διευθυντής θεωρήσει ότι αυτή είναι καταχρηστική, δύναται, αν το θεωρήσει σκόπιμο, να ζητήσει με αίτηση του προς το Δικαστήριο την έκδοση απαγορευτικού διατάγματος, περιλαμβανομένου και προσωρινού διατάγματος, εναντίον οποιουδήποτε προσώπου το οποίο, κατά την κρίση του, χρησιμοποιεί ή εισηγείται τη χρήση τέτοιων ρητρών σε συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές.*

(3) Ο Διευθυντής δύναται, αν το θεωρήσει σκόπιμο, να λάβει υπόψη του οποιαδήποτε ανάληψη δέσμευσης που δόθηκε προς αυτόν από πρόσωπο ή εκ μέρους οποιουδήποτε προσώπου, αναφορικά με τη συνεχιζόμενη χρήση τέτοιων ρητρών σε συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές.

Επομένως ο έλεγχος που πραγματοποιεί ο Διευθυντής ΥΑΠΚ δεν περιορίζεται μόνο στο παράπονο συγκεκριμένων Καταναλωτών, αλλά αφορά και την παροχή γενικής προστασίας στο καταναλωτικό κοινό, πάντοτε στο πλαίσιο που ορίζει ο Νόμος. Ως εκ τούτου, η έκταση του ελέγχου νομιμότητας που πραγματοποιεί ο Διευθυντής δεν αφορά μόνο τα υποβαλλόμενα παράπονα, αλλά μπορεί να επεκταθεί αυτεπαγγέλτως σε οποιαδήποτε σύμβαση που έχει υπογραφεί με τον Πωλητή.

Άρα, η αρμοδιότητα του Διευθυντή ΥΑΠΚ για εξέταση σύμβασης στη βάση συγκεκριμένου παραπόνου δεν επηρεάζεται ούτε και από τυχόν εκχώρηση της σύμβασης από τον καταναλωτή προς άλλο πρόσωπο. Η εκχώρηση αποκτά σημασία στα πλαίσια ατομικής δίκης μεταξύ του καταναλωτή και του Πωλητή/προμηθευτή, όχι όμως στα πλαίσια του γενικού ελέγχου νομιμότητας των συμβατικών όρων που διενεργεί ο Διευθυντής.

Παράλληλα, κρίσιμο στοιχείο για την απόφαση του Διευθυντή ΥΑΠΚ είναι αν οι εξεταζόμενοι όροι παρήγαγαν κατά το παρελθόν, παράγον επί του παρόντος ή δύνανται να παραγάγουν στο μέλλον δυσμενείς έννομες συνέπειες για τους καταναλωτές, κατά παράβαση των διατάξεων του Νόμου. Συνεπώς, δεν ασκεί έννομη επιρροή κατά τον έλεγχο των όρων αυτών από τον Διευθυντή ΥΑΠΚ το αν συγκεκριμένοι συμβατικοί όροι χρησιμοποιήθηκαν σε βάρος των παραπονούμενων Καταναλωτών ή αν οι εν λόγω όροι δεν χρησιμοποιούνται πλέον σε νέες συμβάσεις του προμηθευτή με άλλους καταναλωτές, εφόσον οι όροι ενδέχεται και/ή εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται στις παλαιότερες συμβάσεις.

Σημειωτέον επίσης ότι το άρθρο 9 εδάφιο 1 του Νόμου αφορά την υπό ευρεία έννοια καταχρηστικότητα των όρων, δηλαδή τόσο την υπό στενή έννοια καταχρηστικότητα όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 5 του Νόμου, όσο και την διαφάνεια των όρων σύμφωνα με το άρθρο 7 (1) του Νόμου. Συναφώς, το άρθρο 7(1) παράγραφος της Οδηγίας ορίζει ότι «τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, προς το συμφέρον των Καταναλωτών, καθώς και των ανταγωνιζόμενων επαγγελματιών, να

υπάρχουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα, προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από έναν επαγγελματία με καταναλωτές».

Συνεπώς, με βάση την αρχή της σύμφωνης με το ενωσιακό δίκαιο ερμηνείας και τη διαφύλαξη της αποτελεσματικότητας της Οδηγίας (*effet utile*), επιβάλλεται να γίνει δεκτό ότι οι αρμοδιότητες του Διευθυντή ΥΑΠΚ συμπεριλαμβάνουν και τον έλεγχο της σαφούς και κατανοητής διατύπωσης των όρων, δηλαδή της διαφάνειας αυτών (βλ. συναφώς **The Law Commission and The Scottish Law Commission, Unfair terms in consumer contracts: Advice to the Department for Business, Innovation and Skills, March 2013**, αρ. 6.53-6.55, που θεωρεί ότι η αρμοδιότητα των Διοικητικών Αρχών Προστασίας Καταναλωτή να ελέγχουν τη διαφάνεια συμβατικών όρων απορρέει από την Οδηγία 98/27/ΕΚ σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 20 της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ, βάσει της οποίας οι συμβάσεις πρέπει να συντάσσονται με σαφή και κατανοητό τρόπο, ώστε οι καταναλωτές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να λάβουν γνώση όλων των συμβατικών ρητρών). Άλλωστε, τούτο συνάδει και με τη νομολογία του ΔικΕΕ, το οποίο έχει δεχθεί ότι η διαφύλαξη της πρακτικής αποτελεσματικότητας της Οδηγίας ενίοτε επιβάλλει τη διασταλτική ερμηνεία των σχετικών εθνικών διατάξεων ή την αναλογική εφαρμογή τους (βλ. απόφαση της 14.3.2013, υπόθεση **C-415/11 Aziz, EU:C:2013:164**, σκέψεις 57 επ., όπου το ΔικΕΕ δέχτηκε ότι η αναστολή εκτέλεσης διαταγής πληρωμής που έχει εκδοθεί στη βάση δανειακής σύμβασης που ενδέχεται να περιέχει καταχρηστικούς όρους δύναται να διαταχθεί από το εθνικό δικαστήριο, ακόμη κι αν το εθνικό δίκαιο δεν παρέχει τέτοια δυνατότητα, καθώς και απόφαση της 14.6.2012, **υπόθ. C-618/10, Banco Español de Crédito, EU:C:2012:349**, σκέψεις 53 επ., όπου το ΔικΕΕ δέχτηκε ότι το εθνικό δικαστήριο έχει αρμοδιότητα αυτεπάγγελτης εξέτασης της καταχρηστικότητας συμβατικών όρων, ακόμη κι αν δεν προβλέπεται τέτοια εξουσία από το εθνικό δίκαιο).

Η θέση του Πωλητή περί αρμοδιότητας της Υπηρεσίας να διερευνά γεγονότα τα οποία αφορούν σε χρόνο μετά την υπογραφή της σύμβασης, αντικρούεται από τον ίδιο τον Νόμο και από την ίδια την κοινή λογική. Εξυπακούεται ότι μια σύμβαση θα πρέπει να υπογραφεί για να δημιουργηθεί μια πράξη που ενδέχεται να οδηγήσει σε μια οποιανδήποτε εξέταση και/ή παράβαση. Επιπλέον, δεν είναι η Υπηρεσία που διερευνά τα συγκεκριμένα παράπονα για τυχόν εντοπισμό καταχρηστικών ρητρών, ως αναφέρει ο Πωλητής, αλλά ο Διευθυντής ΥΑΠΚ, σύμφωνα με το Άρθρο 9 του Νόμου. Οι εν λόγω παράμετροι έχουν αναφερθεί ανωτέρω και ορίζονται ξεκάθαρα στον Νόμο ενώ έχουν ουκ ολίγες φορές αναφερθεί στον Πωλητή κατά τη διάρκεια της παρούσης εξέτασης.

Κατά τα λοιπά, η αρμοδιότητα του Διευθυντή ΥΑΠΚ να εξετάσει τα υποβαλλόμενα παράπονα δεν επηρεάζεται από τυχόν παράλληλες διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων μεταξύ των εμπλεκόμενων προσώπων για την ίδια υπόθεση. Η διοικητική διαδικασία ενώπιον του Διευθυντή ΥΑΠΚ είναι ανεξάρτητη από τυχόν εκκρεμείς ή/και μελλοντικές δίκες.

3. Νομική ανάλυση των εφαρμοστέων διατάξεων

Η νομική εξέταση των συμβατικών ρητρών με βάση τον Νόμο γίνεται ως εξής: *Πρώτον* εξετάζεται αν η υπόθεση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Νόμου σύμφωνα με τα άρθρα 2 και 3 αυτού, ιδίως αν οι Παραπονούμενοι και ο καθ' ού το παράπονο εμπίπτουν στην έννοια του «καταναλωτή» και του «Πωλητή» αντίστοιχα. *Δεύτερον* εξετάζεται αν οι όροι αποτέλεσαν αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, *τρίτον* εξετάζεται η διαφάνεια των συμβατικών όρων σύμφωνα με το άρθρο 7 του Νόμου ως η τυχόν αδιαφάνεια αποτελεί καταχρηστικότητα και *τέταρτον* εξετάζεται τυχόν καταχρηστικότητα τους υπό στενή έννοια βάσει του άρθρου 5 του Νόμου.

3.1 Πεδίο εφαρμογής

Το πεδίο εφαρμογής του Νόμου ορίζεται στο **άρθρο 3**:

- 3.-(1) *Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 4, ο παρών Νόμος τυγχάνει εφαρμογής σε κάθε ρήτρα σύμβασης που συνάπτεται μεταξύ Πωλητή ή προμηθευτή και καταναλωτή και η οποία δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης.*
- (2) *Όταν ρήτρα σύμβασης είναι διατυπωμένη κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, καμιά αμφισβήτηση του θεμιτού χαρακτήρα της δεν επιτρέπεται, εφόσον αυτή αφορά-*
- (α) *Τον καθορισμό του κύριου αντικειμένου της σύμβασης ή*
  - (β) *την αντιπροσωπευτικότητα της τιμής ή του ανταλλάγματος για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πωλήθηκαν ή παρασχέθηκαν.*
- (3) *Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου, ρήτρα θεωρείται ότι δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, όταν έχει συνταχθεί εκ των προτέρων και οι Καταναλωτές εκ των πραγμάτων δεν ήταν*

δυνατό να επηρεάσει το περιεχόμενο της, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε προσπάθεια του για το σκοπό αυτό.

- (4) Το γεγονός ότι για ορισμένα στοιχεία κάποιας ρήτρας ή για μια μεμονωμένη ρήτρα υπήρξε ατομική διαπραγμάτευση, δεν αποκλείει την εφαρμογή του παρόντος Νόμου στο υπόλοιπο μέρος μιας σύμβασης, εφόσον η συνολική αξιολόγηση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, παρ' όλα αυτά, πρόκειται για συνήθη προκαθορισμένη σύμβαση.*
- (5) Εναπόκειται στον Πωλητή ή στον προμηθευτή που ισχυρίζεται ότι μια ρήτρα υπήρξε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης να το αποδείξει.*
- (6) Οι διατάξεις του παρόντος Νόμου εφαρμόζονται με τις ανάλογες φραστικές αναπροσαρμογές και στις ρήτρες συμβάσεων για πώληση, μίσθωση ή οποιαδήποτε άλλη διάθεση ακίνητης ιδιοκτησίας.*

Το **άρθρο 2** του Νόμου ορίζει ως «καταναλωτή» κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, κατά την κατάρτιση σύμβασης στην οποία εφαρμόζεται ο παρών Νόμος ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι είναι άσχετοι με την άσκηση της επιχείρησης του· ενώ “Πωλητής” σημαίνει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο πωλεί αγαθά και το οποίο, κατά την κατάρτιση σύμβασης στην οποία εφαρμόζεται ο παρών Νόμος, ενεργεί για σκοπούς σχετικούς με την άσκηση της επιχείρησης του.

Από τον ανωτέρω ορισμό του «καταναλωτή» προκύπτει ότι κρίσιμο στοιχείο για την ιδιότητα του παραπονούμενου προσώπου ως καταναλωτή είναι η κατάρτιση της σύμβασης για σκοπούς που δεν σχετίζονται με την άσκηση του επαγγέλματος ή της επιχείρησής του (βλ. και European Commission, *Staff Working Document Guidance On The Implementation / Application Of Directive 2005/29/EC On Unfair Commercial Practices*, SWD (2016) 163 final, Brussels 25.5.2016, αριθμός 5.4.2). Είναι αδιάφορο το επίπεδο γνώσεων του συγκεκριμένου προσώπου, όπως επίσης και ο τυχόν επενδυτικός σκοπός της σύμβασης, εφόσον ο σκοπός αυτός δεν εντάσσεται στο πλαίσιο επαγγελματικής δραστηριότητας. Η έννοια του καταναλωτή είναι αντικειμενική, εξαρτάται δηλαδή αποκλειστικά από τον επιδιωκόμενο σκοπό. Έτσι είναι δυνατό ένα πρόσωπο να ενεργεί ως «καταναλωτής» σε μία σύμβαση και ως «προμηθευτής» ή «Πωλητής» σε μία άλλη (ΔικΕΕ απόφαση 3.9.2015, **υπόθ. C-110/14, Costea, EU:C:2015:538**, σκέψεις 20-21, βλ. επίσης Προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα Villalon της 23.4.2015 στην υπόθεση **C-110/14, σκέψεις 28-33**).

Κρίσιμο για την κατάφαση της ιδιότητας του «καταναλωτή» είναι οι Παραπονούμενοι να ενήργησαν εκτός του πλαισίου της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Ο επενδυτικός σκοπός μιας πράξης δεν καταδεικνύει

επαγγελματική δραστηριότητα, εφόσον δεν συνοδεύεται από συστηματική διενέργεια παρόμοιων πράξεων με σκοπό βιοπορισμού. Η ιδιότητα του “καταναλωτή” δεν ισχύει μόνο αν η πράξη αγοράς κατοικιών για επενδυτικούς σκοπούς είχε σχέση με το επάγγελμα ή την επιχείρηση του αγοραστή. Ως εκ τούτου, η πράξη της αγοράς ιδιοκτησίας για επενδυτικούς σκοπούς δεν μπορεί, από μόνη της, να αποτελεί λόγο για να μην αναγνωριστεί στον αγοραστή η ιδιότητα του “καταναλωτή” και ως εκ τούτου να απορριφθεί η εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου.

Ο Καταναλωτής που αγοράζει ένα επενδυτικό προϊόν, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για ακίνητο ή χρηματοοικονομικό προϊόν, έχει ανάγκη της ίδιας προστασίας, όπως όταν αγοράζει οποιοδήποτε άλλο είδος προϊόντος. Δεν υπάρχουν ενδείξεις στην Οδηγία 93/13/ΕΟΚ ότι το πεδίο εφαρμογής της πρέπει να είναι πιο περιορισμένο σε σχέση με συναλλαγές που έχουν επενδυτικό σκοπό.

Η ερμηνεία αυτή βασίζεται και στην οδηγία 2002/65/ΕΚ σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές, η οποία ορίζει ως χρηματοοικονομική υπηρεσία “κάθε υπηρεσία τραπεζικής, πιστωτικής ασφαλιστικής ή επενδυτικής φύσεως, ή σχετική με ατομικές συντάξεις ή με πληρωμές” (άρθρο 2 (β)). Επομένως, ένα φυσικό πρόσωπο, ενεργώντας με την ιδιότητα του καταναλωτή, δύναται κάλλιστα να αγοράσει ένα επενδυτικό προϊόν (ίδετε και **ΔικΕΕ απόφαση 3.9.2015, υπόθ. C-110/14, Costea, EU:C:2015:538**, που έκρινε ότι ακόμη και ένα πρόσωπο που ασκεί το επάγγελμα του δικηγόρου μπορεί να θεωρηθεί ως καταναλωτής σύμφωνα με το άρθρο 2 (β) της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές).

Εξάλλου, από την αρνητική διατύπωση του ορισμού του καταναλωτή που περιέχεται στο Νόμο και την Οδηγία 93/13/ΕΟΚ, δηλαδή «*κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, κατά την κατάρτιση σύμβασης στην οποία εφαρμόζεται ο παρών Νόμος ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι είναι άσχετοι με την άσκηση της επιχείρησής του*», προκύπτει ότι πράξη που διενεργεί φυσικό πρόσωπο θεωρείται ότι δεν εμπίπτει κατ’ αρχήν στο πλαίσιο της επαγγελματικής του δραστηριότητας, εκτός αν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις περί του αντιθέτου (ίδετε και ερμηνεία έννοιας «καταναλωτή» από το **γερμανικό Ακυρωτικό Δικαστήριο (BGH) στην απόφαση της 30/09/2009, με στοιχεία VII ZR 7/09**, που καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα).

3.2 Έλλειψη ατομικής διαπραγμάτευσης

Από το άρθρο 3 (3)-(5) του Νόμου προκύπτει ότι έλλειψη ατομικής διαπραγμάτευσης υπάρχει, όταν οι συμβατικοί όροι έχουν προδιατυπωθεί από τον πωλητή/προμηθευτή με σκοπό τη χρήση τους σε απεριόριστο αριθμό συμβάσεων, ο δε καταναλωτής έχει μόνο τη δυνατότητα είτε να τους δεχθεί όπως είναι είτε να μη συνάψει καθόλου τη σύμβαση. Ενδείξεις για την έλλειψη ατομικής διαπραγμάτευσης αποτελούν η χρήση όμοιων ή ουσιωδώς ίδιων όρων σε διαφορετικές συμβάσεις του ίδιου προμηθευτή/πωλητή με διαφορετικούς καταναλωτές ή σε συμβάσεις που συνήφθησαν με σημαντική χρονική διαφορά μεταξύ τους, η χρήση κωδικών στο υποσέλιδο των εγγράφων που υποδηλώνουν συγκεκριμένο πρότυπο (template) σύμβασης, αλλά και η συναλλακτική πρακτική, δηλαδή αν συνηθίζεται σε συναλλαγές συγκεκριμένου είδους να υπάρχει ατομική διαπραγμάτευση των συμβατικών όρων. Ενδέχεται επίσης κάποιοι όροι να έχουν αποτελέσει αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης και οι υπόλοιποι να είναι προδιατυπωμένοι· στην περίπτωση αυτή, δεν αποκλείεται η εφαρμογή του Νόμου στους μη ατομικώς διαπραγματευθέντες όρους, εφόσον η συνολική αξιολόγηση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, παρ' όλα αυτά, πρόκειται για συνήθη προκαθορισμένη σύμβαση [βλ. άρθ. 3(4) του Νόμου]. Σε κάθε περίπτωση, το άρθρο 3(5) του Νόμου διευκρινίζει ότι ο πωλητής/προμηθευτής φέρει το βάρος επίκλησης και απόδειξης για την ατομική διαπραγμάτευση κάποιου όρου.

3.3 Απαιτήσεις διαφάνειας

Η απαίτηση περί διαφάνειας βρίσκεται στο άρθρο 7 του Νόμου, που μεταφέρει στο κυπριακό δίκαιο το άρθρο 5 της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ και ορίζει ότι: *Ο Πωλητής ή ο προμηθευτής οφείλει να διασφαλίζει ότι σε περίπτωση γραπτών συμβάσεων, οι ρήτρες διατυπώνονται με σαφή και κατανοητό τρόπο.* Η τυχόν αδιαφάνεια μιας ρήτρας αποτελεί καταχρηστικότητα. Συναφώς η αιτιολογική σκέψη 20 της Οδηγίας εξηγεί ότι οι Καταναλωτές πρέπει να έχει πράγματι την ευκαιρία να λάβει γνώση όλων των συμβατικών ρητρών.

Το Δικαστήριο της ΕΕ έχει διευκρινίσει ότι η απαίτηση περί διαφάνειας των συμβατικών ρητρών δεν μπορεί να περιορισθεί αποκλειστικώς στον κατανοητό χαρακτήρα τους από άποψη τύπου και γραμματικής. Αντιθέτως, δεδομένου ότι το σύστημα προστασίας που τίθεται σε εφαρμογή με την οδηγία 93/13/ΕΟΚ στηρίζεται στην παραδοχή ότι οι Καταναλωτές βρίσκεται σε υποδεέστερη θέση έναντι του επαγγελματία, δηλαδή προμηθευτή ή Πωλητή, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, το επίπεδο πληροφόρησης, η απαίτηση αυτή πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικώς (βλ., απόφαση της **30/04/2014, υπόθ. C-26/13 Kásler, EU:C:2014:282, σκέψεις 71**

και 72, και απόφαση της 26/02/2015, υπόθ. C-143/13 Matei, EU:C:2015:127, σκέψη 73, απόφαση της 23/04/2015, υπόθ. C-96/14 CNP Assurances, σκέψη 40).

Ουσιώδους σημασίας για τους καταναλωτές είναι η πληροφόρηση, πριν τη σύναψη της συμβάσεως, σχετικά με τους συμβατικούς όρους και τις συνέπειες της εν λόγω συνάψεως. Βάσει ιδίως της πληροφορήσεως αυτής οι Καταναλωτές αποφασίζει αν επιθυμεί να δεσμευτεί από τους όρους που έχει προδιατυπώσει ο επαγγελματίας (**ΔικΕΕ απόφαση της 21.3.2013, υπόθ. C-92/11, RWE Vertrieb AG, EU:C:2013:180, σκέψη 44**).

Γενικά, η αρχή της διαφάνειας επιτάσσει οι συμβατικοί όροι να είναι διατυπωμένοι με τρόπο σαφή και κατανοητό, ώστε οι Καταναλωτές να μπορεί να διαγνώσει εκ των προτέρων κρίσιμα στοιχεία ή μεγέθη της σύμβασης που περικλείονται στη βασική σχέση παροχής και αντιπαροχής. Η σχέση αυτή παροχής και αντιπαροχής, ενώ καταρχήν δεν λαμβάνεται υπόψη για την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα κάποιου όρου, εντούτοις, σύμφωνα και με το άρθρο 4 παρ. 2 της Οδηγίας, ελέγχεται εάν ο σχετικός όρος δεν είναι διατυπωμένος κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, εάν δηλαδή έχει παραβιασθεί η αρχή της διαφάνειας (ομοίως **Ολομέλεια Αρείου Πάγου απόφαση υπ' αριθμ. 15/2007, Ελλάδα 2007, 987**).

Ειδική περίπτωση αδιαφανών ρητρών αποτελούν και οι «αιφνιδιαστικές ή απροσδόκητες» ρήτρες, οι οποίες είτε προβλέπουν ρυθμίσεις που αντιτίθενται στις εύλογες προσδοκίες του μέσου, επαρκώς πληροφορημένου και προσεκτικού καταναλωτή, σχετικά με την έννομη θέση του στη σύμβαση, δηλαδή τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του, είτε περιέχονται σε μη εμφανή μορφή μέσα σε άλλες ρήτρες που αφορούν ζητήματα άσχετα με αυτό που οι ίδιες ρυθμίζουν (βλ. και **απόφαση Αρείου Πάγου υπ' αριθμ. 1219/2001, Ελλάδα 2001, 1609, Δέλλιο Γιώργο, Γενικοί Όροι Συναλλαγών, 2^η έκδ., εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2013, αρ. 265-266, 270-273 και 290-295**).

Άλλωστε, οι αδιαφανείς ρήτρες, αποκρύπτοντας την πραγματική, νομική και οικονομική κατάσταση, δημιουργούν τον κίνδυνο οι Καταναλωτές, είτε να απόσχουν από ορισμένες ενέργειες (άσκηση δικαιωμάτων τους), είτε να υποκύψουν σε δικαιώματα ή αξιώσεις, που φαίνεται έχει ο προμηθευτής και διατάτα είναι καταχρηστικές. Υπό το πρίσμα αυτό οι αδιαφανείς ρήτρες οδηγούν, ακριβώς λόγω της αδιαφάνειάς τους, στη διατάραξη της συμβατικής ισορροπίας σε

βάρος του καταναλωτή κατά παράβαση των αρχών της καλής πίστης (ομοίως Άρειος Πάγος απόφαση υπ' αριθμ. 430/2005, ΕλλΔνη 2005, 802 επ.).

3.4 Εξέταση καταχρηστικότητας υπό στενή έννοια

Η εξέταση της καταχρηστικότητας γίνεται με βάση το άρθρο 5 του Νόμου, που μεταφέρει στο κυπριακό δίκαιο το άρθρο 3 και/ή το αντίστοιχο άρθρο 4 (1) της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ.

Το άρθρο 5 συγκεκριμένα ορίζει ότι:

- (1) Για τους σκοπούς του παρόντος Νόμου και τηρουμένων των εδαφίων (2) και (3) του παρόντος άρθρου, "καταχρηστική ρήτρα" θεωρείται κάθε ρήτρα η οποία, παρά την απαίτηση καλής πίστης, δημιουργεί σε βάρος του καταναλωτή σημαντική ανισότητα ανάμεσα στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις των μερών που απορρέουν από τη σύμβαση.
- (2) Η εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα μιας ρήτρας γίνεται, αφού ληφθούν υπόψη η φύση των αγαθών ή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης, όλες οι κατά το χρόνο της σύναψης της σύμβασης περιστάσεις που περιβάλλουν την εν λόγω σύμβαση, καθώς και όλες οι υπόλοιπες ρήτρες της σύμβασης ή άλλης σύμβασης από την οποία αυτή εξαρτάται.
- (3) Για να διαπιστωθεί κατά πόσο μια ρήτρα ικανοποιεί την απαίτηση καλής πίστης, λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη τα ακόλουθα:
  - (α) Η διαπραγματευτική δύναμη των μερών·
  - (β) αν οι καταναλωτές δέχθηκε οποιεσδήποτε παροτρύνσεις, για να συμφωνήσει στη ρήτρα·
  - (γ) αν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες πωλήθηκαν ή προμηθεύτηκαν κατόπιν ειδικής παραγγελίας του καταναλωτή· και
  - (δ) ο βαθμός στον οποίο ο Πωλητής ή προμηθευτής χειρίστηκαν δίκαια τον καταναλωτή.
- (4) Το Παράρτημα του παρόντος Νόμου περιέχει ενδεικτικό και μη εξαντλητικό κατάλογο ρητρών που δυνατό να θεωρηθούν καταχρηστικές.

Το Παράρτημα του Νόμου, που μετεγγράφει το Παράρτημα της Οδηγίας στο άρθρο 5(4) συμπεριλαμβάνει ένα κατάλογο με 17 ρήτρες που δυνατό να θεωρηθούν καταχρηστικές εκ των οποίων και/ή ενδεικτικά συμπεριλαμβάνει:

1. Ρήτρες που έχουν σκοπό ή αποτέλεσμα-

....

(β) να αποκλείουν ή να περιορίζουν κατά τρόπο ανάρμοστο τα εκ του νόμου δικαιώματα του καταναλωτή έναντι του Πωλητή ή του προμηθευτή ή άλλου συμβαλλόμενου μέρους σε περίπτωση μη πλήρους ή μερικής εκτέλεσης ή πλημμελούς εκτέλεσης οποιασδήποτε από τις συμβατικές υποχρεώσεις εκ μέρους του Πωλητή ή του προμηθευτή, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας συμψηφισμού οφειλής έναντι του Πωλητή ή του προμηθευτή με απαίτηση που θα είχε οι Καταναλωτές έναντι αυτού·

....

(θ) να συνάγουν αμετάκλητα την εκ μέρους του καταναλωτή αποδοχή ρητρών τις οποίες δεν είχε καμία πραγματική δυνατότητα να γνωρίζει πριν συνάψει τη σύμβαση·

.....

(ι) να επιτρέπουν στον Πωλητή ή στον προμηθευτή να τροποποιεί μονομερώς τους όρους της σύμβασης χωρίς σοβαρό λόγο ο οποίος να προβλέπεται στη σύμβαση.

.....

(ιγ) να παρέχουν στον Πωλητή ή στον προμηθευτή το δικαίωμα να καθορίζει αν τα εμπορεύματα που παραδίδονται ή οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι σύμφωνες με τους όρους της σύμβασης, ή να του παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να ερμηνεύει μια οποιαδήποτε ρήτρα της σύμβασης.

.....

(ιε) να υποχρεώνουν τον καταναλωτή να εκπληρώνει όλες τις υποχρεώσεις του, ενώ ο Πωλητής ή ο προμηθευτής δεν εκπληρώνει τις δικές του·

.....

Το ΔικΕΕ έχει υπογραμμίσει κατ' επανάληψη ότι το σύστημα προστασίας που θεσπίζει η Οδηγία 93/13/ΕΟΚ στηρίζεται στην αντίληψη ότι οι Καταναλωτές

βρίσκονται σε ασθενέστερη θέση έναντι του επαγγελματία, τόσο ως προς τη δυνατότητα διαπραγματεύσεως όσο και ως προς το επίπεδο της πληροφόρησης (π.χ. απόφαση της **14.3.2013, υπόθεση C-415/11 Aziz, EU:C:2013:164, σκέψη 44, απόφαση 14.6.2012, υπόθ. C-618/10, Banco Español de Crédito, EU:C:2012:349, σκέψη 39**).

Το ΔικΕΕ έχει κρίνει ότι, προκειμένου να κριθεί αν ορισμένη ρήτρα δημιουργεί εις βάρος του καταναλωτή «σημαντική ανισορροπία» μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων μερών, πρέπει να ληφθεί υπόψη ιδίως το νομικό καθεστώς το οποίο ισχύει κατά το εθνικό δίκαιο, σε περίπτωση κατά την οποία δεν υπάρχει σχετική συμφωνία των συμβαλλομένων μερών. Μέσω της συγκριτικής αυτής αναλύσεως θα μπορέσει ο εθνικός δικαστής να εκτιμήσει αν, και ενδεχομένως σε ποιο βαθμό, η σύμβαση θέτει τον καταναλωτή σε νομική κατάσταση λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που προβλέπει η ισχύουσα εθνική νομοθεσία (**ΔικΕΕ απόφαση της 14.3.2013, υπόθεση C-415/11 Aziz, EU:C:2013:164, σκέψη 68, ΔικΕΕ απόφαση της 16.1.2014, υπόθ. C-226/12, Constructora Principado, EU:C:2014:10, σκέψη 21**).

Ως εκ τούτου, η ύπαρξη τέτοιας σημαντικής ανισορροπίας δεν μπορεί να προκύπτει μόνο από οικονομική εκτίμηση ποσοτικού χαρακτήρα, βασιζόμενη σε σύγκριση, αφενός, του συνολικού ποσού της συναλλαγής η οποία αποτέλεσε αντικείμενο της συμβάσεως και, αφετέρου, των δαπανών που βάσει της ως άνω ρήτρας βαρύνουν τον καταναλωτή. Αντιθέτως, η σημαντική ανισορροπία μπορεί να προκύπτει από μόνη την αρκούντως σοβαρή επιδείνωση της νομικής καταστάσεως στην οποία περιάγουν οι εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις τον καταναλωτή, ως συμβαλλόμενο στην επίμαχη σύμβαση, είτε αυτή λαμβάνει τη μορφή περιορισμού του περιεχομένου των δικαιωμάτων που αντλεί σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές από τη σύμβαση, είτε τη μορφή εμποδίου στην άσκησή τους, είτε ακόμη τη μορφή επιβαρύνσεώς του με πρόσθετη υποχρέωση, την οποία δεν προβλέπουν οι εθνικοί κανόνες (**ΔικΕΕ απόφαση της 16.1.2014, υπόθ. C-226/12, Constructora Principado, EU:C:2014:10, σκέψεις 22-23**).

Όσον αφορά τις συνθήκες υπό τις οποίες δημιουργήθηκε η εν λόγω ανισορροπία «παρά την απαίτηση καλής πίστης», διαπιστώνεται ότι, λαμβανομένης υπόψη της δέκατης έκτης αιτιολογικής σκέψεως της Οδηγίας, ο εθνικός δικαστής πρέπει να εξακριβώσει αν ο επαγγελματίας, έχοντας συμβληθεί νομίμως και θεμιτώς με τον καταναλωτή, μπορούσε ευλόγως να αναμένει ότι οι Καταναλωτές θα δεχθεί την οικεία ρήτρα κατόπιν ατομικής διαπραγματεύσεως (**ΔικΕΕ απόφαση της 14.3.2013, υπόθεση C-415/11 Aziz, EU:C:2013:164, σκέψη 69**).

Σχετικά με τη λειτουργία του Παραρτήματος, το ΔικΕΕ έχει νομολογήσει ότι το περιεχόμενο του εν λόγω Παραρτήματος δεν αρκεί μεν από μόνο του για να διαπιστωθεί αυτομάτως ότι η επίμαχη ρήτρα είναι καταχρηστική, πλην όμως αποτελεί βασικό στοιχείο στο οποίο ο εθνικός δικαστής μπορεί να στηρίξει την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα της ρήτρας αυτής (απόφαση της **26.4.2012, υπόθ. C-472/10, Intel, EU:C:2012:242, σκέψη 26**).

4. Εξέταση του συγκεκριμένου παραπόνου

4.1. Ιδιότητα Παραπονούμενων ως «Καταναλωτές» και Πωλητή ως «Πωλητή».

Όπως προκύπτει από στοιχεία που περιήλθαν σε γνώση του Διευθυντή ΥΑΠΚ οι Παραπονούμενοι, κατά το χρόνο σύναψης της σύμβασης, ενεργούσαν εκτός του πλαισίου της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν τίθετο το ερώτημα ότι η αγορά της ακίνητης περιουσίας στην Κύπρο είχε το χαρακτήρα επένδυσης αυτό δεν ασκεί έννομη επιρροή. Όπως έχει ήδη εκτεθεί ανωτέρω, κρίσιμο για την κατάφαση της ιδιότητας του «καταναλωτή» είναι οι Παραπονούμενοι να ενήργησαν εκτός του πλαισίου της επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Ο πιθανός επενδυτικός σκοπός μιας πράξης δεν καταδεικνύει επαγγελματική δραστηριότητα, εφόσον δεν συνοδεύεται από συστηματική διενέργεια παρόμοιων πράξεων με σκοπό βιοπορισμού. Στην υπό κρίση περίπτωση, από κανένα τεκμήριο της έρευνας ή στοιχείο των φακέλων ή ισχυρισμούς των εμπλεκόμενων μερών δεν προκύπτει ότι οποιοδήποτε από τους Παραπονούμενους διενεργούσαν συστηματικά τέτοιες πράξεις, δηλαδή αγορά ακινήτων προς μεταπώληση ή εκμίσθωση, με σκοπό βιοπορισμού, ώστε να θεωρηθεί ότι εντάσσονταν στο πλαίσιο επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

Σε κάθε περίπτωση από κανένα στοιχείο που περιήλθε σε γνώση του Διευθυντή ΥΑΠΚ δεν προκύπτει ότι οι συμβάσεις που περιείχαν τους υπό εξέταση όρους χρησιμοποιούνταν αποκλειστικά σε σχέση με επιχειρήσεις ή επαγγελματίες. Επιπλέον, η ιδιότητα της εταιρείας ως «Πωλητής», η οποία πώλησε τα ακίνητα στα πλαίσια της επιχειρηματικής της δραστηριότητας, τεκμηριώνεται από τα ίδια τα γεγονότα ενώ δεν αμφισβητήθηκε από τον Εκκαθαριστή για να γίνει περεταίρω

επέκταση αυτού. Επομένως, οι Παραπονούμενοι είναι «Καταναλωτές» και ο Πωλητής είναι «Πωλητής» κατά την έννοια του Νόμου.

4.2. Χρήση προδιατυπωμένων όρων προοριζομένων για απεριόριστο αριθμό συμβάσεων

Η ευκαιρία και η δυνατότητα των Παραπονούμενων να επηρεάσουν και να συμφωνήσουν ελεύθερα του όρους του συμβολαίου δεν αποδεικνύεται από τα γεγονότα της έρευνας που έχουν περιέλθει σε γνώση του Διευθυντή ΥΑΠΚ.

Από το άρθρο 3 (4) και 3 (5) του Νόμου, προκύπτει ότι ακόμη και αν για σκοπούς συζήτησης υπήρξε κάποια ατομική διαπραγμάτευση, η τυχόν ατομική διαπραγμάτευση κάποιων όρων δεν αποκλείει την εξέταση των λοιπών όρων, εφόσον η συνολική αξιολόγηση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, παρ' όλα αυτά, πρόκειται για προκαθορισμένη σύμβαση. Το βάρος απόδειξης ότι υπήρξε ατομική διαπραγμάτευση συγκεκριμένων όρων φέρει το άτομο που ισχυρίζεται ότι η σύμβαση και/ή ρήτρες αυτής υπήρξαν αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης, δηλαδή ο Πωλητής. Τούτο συνεπάγεται ότι σε περίπτωση αμφιβολίας θεωρείται πως οι όροι ήταν προδιατυπωμένοι.

Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη τα όσα έχουν αναφερθεί ανωτέρω, κρίνεται ότι οι όροι της σύμβασης ήταν προδιατυπωμένοι και προορίζονταν για χρήση σε απεριόριστο αριθμό συμβάσεων.

4.3. Εξέταση των επιμέρους όρων της σύμβασης

Από τη νομική εξέταση των όρων όπως έχουν διατυπωθεί στη σύμβαση, σε συνδυασμό με τα περιστατικά της συγκεκριμένων υποθέσεων, όπως αυτά προέκυψαν από τη διερεύνηση που πραγματοποίησε ο Διευθυντής ΥΑΠΚ και τους υποβληθέντες ισχυρισμούς των μερών, διαπιστώνεται ότι συγκεκριμένοι όροι εμφανίζουν προβλήματα συμμόρφωσης με τις διατάξεις του Νόμου για τους ακόλουθους λόγους.

Όρος: 15 παράγραφος 1[Μεταβίβαση ακινήτου].

Η παράγραφος 1 του όρου 15 του συμβολαίου αναφέρεται στην χρονική περίοδος εγγραφής και μεταβίβασης ιδιοκτησίας του ακινήτου στο όνομα των

αγοραστών από την αρμόδια αρχή η οποία δεν προσδιορίζεται. Ο Πωλητής δεν διασφάλισε όπως η ρήτρα διατυπωθεί με σαφή και κατανοητό τρόπο όπου δεν καθορίστηκε με πιο τρόπο και/ή κριτήρια και/ή ποιος θα μπορούσε να καθορίσει και/ή να κρίνει την έννοια *'reasonable time after'*- *"επακόλουθου εύλογου χρόνου"*.

Ενόψει του πιο πάνω, η **παράγραφος 1 του όρου 15 θεωρείται καταχρηστικός όρος** καθότι προσκρούει στην **αρχή της διαφάνειας και παραβιάζει τις πρόνοιες του άρθρου 7 του Νόμου.**

Όρος: 22 [Έξοδα μεταβίβασης ακινήτου].

Ο **όρος 22** του συμβολαίου αναφέρει ότι οι φόροι μεταφοράς του ακινήτου για κατοχή από τους Παραπονούμενους, είναι ευθύνη των Παραπονούμενων, ως ευθύνη έχουν και για όλα τα κόστα και έξοδα που περιβάλλουν την πράξη αγοράς και μεταφοράς ιδιοκτησίας του ακινήτου χωρίς ωστόσο να γίνεται καμία αναφορά για το είδος των φόρων, υποχρεώσεων, γενικών χρεώσεων και εξόδων που αναφέρονται και ούτε προσδιορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων θα υπολογιστούν οι εν λόγω υποχρεώσεις και/ή το ύψος του χρηματικού ποσού που καλούνται να πληρώσουν οι Παραπονούμενοι.

Ως εκ τούτου, ο **όρος 22** του συμβολαίου, **θεωρείται καταχρηστικός όρος** καθότι προσκρούει στην **αρχή της διαφάνειας και παραβιάζει τις πρόνοιες του άρθρου 7 του Νόμου.**

Όρος: 23 (b) [Έκδοση ξεχωριστών τίτλων ιδιοκτησίας].

Ο **όρος 23 (b)** του συμβολαίου αναφέρει τις λεπτομέρειες αποζημιώσεων σε περίπτωση που ο τίτλος ιδιοκτησίας του ακινήτου δεν εκδοθεί στο όνομα των αγοραστών εντός *εύλογου χρόνου*", χωρίς να προσδιορίζει η χρονική περίοδος έκδοσης του τίτλου ιδιοκτησίας ή με πιο τρόπο και/ή κριτήρια θα μπορούσε κάποιος να καθορίσει την έννοια του *'reasonable time'*- *"εύλογου χρόνου"*.

Ως εκ τούτου, ο **όρος 23(b)** του συμβολαίου, **θεωρείται καταχρηστικός όρος** καθότι προσκρούει στην **αρχή της διαφάνειας και παραβιάζει τις πρόνοιες του άρθρου 7 του Νόμου.**

5. Απόφαση Διευθυντή

Ο Διευθυντής ΥΑΠΚ, βάσει των εξουσιών που παρέχονται σε αυτόν από τον Νόμο και μετά από την εξέταση που διενήργησε κατόπιν υποβολής παραπόνων από τους Παραπονούμενους - Καταναλωτές για την ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που έχουν συνάψει με τον Πωλητή, κρίνει ως καταχρηστικούς την **παράγραφο 1 του όρου 15, του όρου 22 και του όρου 23 (b)** της Σύμβασης Πώλησης, διότι **αντίκεινται στην αρχή της διαφάνειας και παραβιάζει τις πρόνοιες του άρθρου 7 του Νόμου.**

Ημερομηνία της Απόφασης 4 Νοεμβρίου 2016

Χαράλαμπος Ρούσος

Αν. Διευθυντής

Υπηρεσίας Ανταγωνισμού και Προστασίας Καταναλωτών